



МОЗ України
НМАПО імені П. Л. Шупика

**Інструкція
з організації внутрішнього
контролю в НМАПО
імені П. Л. Шупика**

№ _____

м. Київ

ЗАТВЕРЖЕНО

Рішення вченої ради
НМАПО імені П. Л. Шупика

Протокол _____

Уведено в дію

Наказ НМАПО імені П. Л. Шупика

Ця Інструкція розроблена відповідно до Інструкції з організації внутрішнього контролю в апараті Міністерства охорони здоров'я України, на підприємствах, у закладах, установах та організаціях, що належать для сфери управління МОЗ України, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.06.2017 № 654.

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з організації внутрішнього контролю (далі – Інструкція) в Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (далі – НМАПО імені П. Л. Шупика) розроблена з метою постійного удосконалення внутрішнього контролю та системи управління якістю, забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, а також виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності структурних підрозділів НМАПО імені П. Л. Шупика.

1.2. В Інструкції наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

адміністративний регламент – обов'язковий для виконання порядок дій (рішень) суб'єктів внутрішнього контролю НМАПО імені П. Л. Шупика, спрямований на здійснення їх повноважень у процесі виконання розпорядчих функцій;

керівництво НМАПО імені П. Л. Шупика – ректор, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи, проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, проректор з міжнародних зв'язків та науково-педагогічної роботи з іноземними громадянами, проректор з економічних питань, проректор з адміністративно-господарської роботи;

процеси - сукупність взаємопов'язаних операцій, яка забезпечує виконання суб'єктами внутрішнього контролю відповідної функції;

операції – окремі частини процесу, які здійснюються у визначеній послідовності при виконанні суб'єктами внутрішнього контролю процесів;

функції НМАПО імені П. Л. Шупика - це діяльність НМАПО імені П. Л. Шупика за визначеними статутом НМАПО імені П. Л. Шупика напрямами, що виконуються на постійній основі;

ризик - це потенційні події, які негативно впливають на досягнення визначених цілей, виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів і операцій або матимуть негативні фінансово-господарські, юридичні та/або інші наслідки;

транспарентність - це рівень інформаційної відкритості НМАПО імені П. Л. Шупика, який досягається шляхом розкриття інформації про її структуру, систему управління ризиками, діяльність та її результати;

інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

інформаційний потік – стабільний рух інформації, спрямований від джерела інформації до отримувача, визначений функціональними зв'язками між ними;

внутрішній контроль – це діяльність суб'єктів внутрішнього контролю для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підрозділів;

суб'єкти внутрішнього контролю I рівня – керівництво НМАПО імені П. Л. Шупика (ректор, перший проректор, проректори за напрямками діяльності);

суб'єкти внутрішнього контролю II рівня – керівники адміністративних підрозділів (відділів, центрів, секторів, лабораторій), декани факультетів, директори навчально-наукових інститутів;

суб'єкти внутрішнього контролю III рівня – завідувачі кафедр НМАПО імені П. Л. Шупика;

об'єкти внутрішнього контролю – ідентифіковані та визначені Статутом НМАПО імені П. Л. Шупика процеси (види діяльності), виконання яких забезпечується структурними підрозділами та працівниками НМАПО імені П. Л. Шупика в межах визначених повноважень та відповідальності.

1.3. Внутрішній контроль - це діяльність, що здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю I – III рівнів згідно з адміністративними регламентами, запровадженими керівництвом НМАПО імені П. Л. Шупика, для забезпечення:

досягнення визначених цілей у найбільш ефективний, результативний та економний спосіб;

додержання вимог законодавства при виконанні покладених на НМАПО імені П. Л. Шупика завдань;

упередження потенційних подій, які негативно впливають на досягнення цілей;

контролю з боку керівництва НМАПО імені П. Л. Шупика за організацією діяльності суб'єктів внутрішнього контролю, за розподілом повноважень та відповідальності між ними при виконанні функцій, процесів, операцій;

достовірності, повноти, об'єктивності та своєчасності надання керівництву НМАПО імені П. Л. Шупика інформації для прийняття відповідних управлінських рішень;

ведення фінансово-господарської діяльності відповідно до вимог законодавства;

контролю за управлінням інформаційними потоками (отриманням, передаванням, зберіганням інформації) та забезпеченням інформаційної безпеки.

1.4. Внутрішній контроль в суб'єктах внутрішнього контролю будується на принципах:

законності - дотримання суб'єктами внутрішнього контролю вимог законодавства, а також визначених функцій, процесів, операцій;

об'єктивності - отримання повної та достовірної інформації, що ґрунтується на документальних та фактичних даних і виключає вплив суб'єктивних факторів;

відповідальності та розподілу повноважень - розподіл обов'язків між суб'єктами внутрішнього контролю та встановлення меж їх відповідальності у рамках функціональних повноважень в процесі прийняття рішень або виконання інших дій;

методологічної єдності - єдність норм, правил та процедур при організації внутрішнього контролю, які дозволяють визначити якість та ефективність виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів та операцій, а також забезпечення максимального охоплення стандартизованими контрольними процедурами всіх аспектів їх діяльності;

збалансованості - узгодженість внутрішньої і зовнішньої спрямованості контрольних дій, забезпечення рівноваги внутрішнього контролю;

превентивності - завчасне здійснення контролю для запобігання виникненню відхилень від встановлених норм;

відкритості - запровадження механізмів зворотного зв'язку та забезпечення необхідного ступеню транспарентності при проведенні оцінки внутрішнього контролю.

1.5. Структура внутрішнього контролю в НМАПО імені П. Л. Шупика складається наступних компонентів;

- внутрішнє середовище;
- визначення цілей;
- визначення ризиків;
- оцінювання ризиків;
- реакція на ризики;
- заходи контролю;
- інформація та комунікація;
- моніторинг.

2. Внутрішнє середовище

2.1. Внутрішнє середовище - це система управління, яка спрямована на реалізацію структурними підрозділами НМАПО імені П. Л. Шупика встановлених завдань.

Внутрішнє середовище визначає розподіл повноважень і відповідальності між суб'єктами внутрішнього контролю для досягнення встановлених цілей в межах визначених повноважень та відповідальності.

Порядок виконання в НМАПО імені П. Л. Шупика функцій, процесів та операцій як об'єктів внутрішнього контролю визначається законодавством та відображається у формі адміністративних регламентів. Порядок складання

адміністративних регламентів наведено в Порядку складання адміністративних регламентів (додаток 1).

2.2. Повноваження суб'єктів внутрішнього контролю.

Ректор НМАПО імені П. Л. Шупика - організовує та забезпечує функціонування ефективної системи внутрішнього контролю в НМАПО імені П. Л. Шупика.

Суб'єкти внутрішнього контролю всіх рівнів в межах визначених повноважень та розподілу обов'язків організовують внутрішній контроль та забезпечують дотримання принципів, визначених пунктом 1.4 розділу 1 Інструкції.

Суб'єкти внутрішнього контролю всіх рівнів виконують відповідні функції, процеси та операції в межах повноважень та відповідальності, визначених їхніми положеннями, затвердженими у встановленому порядку.

Працівники структурних підрозділів, підпорядкованим відповідним суб'єктам внутрішнього контролю всіх рівнів, виконують функції, процеси та операції в межах повноважень та відповідальності, визначених посадовими інструкціями, затвердженими у встановленому порядку.

Група внутрішніх аудиторів системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НМАПО імені П. Л. Шупика:

- проводить внутрішні аудити у встановленому в НМАПО імені П. Л. Шупика порядку;

- надає методологічну допомогу суб'єктам внутрішнього контролю, а також проводить роз'яснювальну роботу з питань організації внутрішнього контролю у структурних підрозділах НМАПО імені П. Л. Шупика.

Відділ моніторингу якості діяльності НМАПО імені П. Л. Шупика:

- забезпечує загальну організацію процесу оперативного управління ризиками, отримує, узагальнює та здійснює аналіз даних контролю і моніторингу, проведеними відповідними суб'єктами внутрішнього контролю;

- формує проект Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів суб'єктів внутрішнього контролю I рівня за формою, встановленою додатком 2 до цієї Інструкції, та інформує суб'єктів внутрішнього контролю I рівня про виконання цього Плану в порядку та у терміни визначені у пункті 4.6 розділу 4 цієї Інструкції.

2.3. Організаційні та функціональні засади, що визначають внутрішнє середовище в НМАПО імені П. Л. Шупика, ґрунтуються на:

затверджених нормативних документах, які визначають організаційну структуру НМАПО імені П. Л. Шупика (функціональний розподіл обов'язків між суб'єктами внутрішнього контролю НМАПО імені П. Л. Шупика, положення про суб'єкти внутрішнього контролю, посадові інструкції працівників тощо), кадрову політику, документообіг, облікову політику;

адміністративних регламентах, які встановлюють порядок виконання суб'єктами внутрішнього контролю визначених законодавством функцій.

2.4. Робота з розробки нових або внесення змін до діючих адміністративних регламентів здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю відповідно до визначених функцій.

Затверджені у встановленому порядку адміністративні регламенти містять:

- опис процесів та операцій, що здійснюються в рамках виконання відповідної функції, із зазначенням їх учасників;
- схеми документообігу за відповідною функцією, процесом;
- перелік нормативно-правових актів та програмно-технічних комплексів, які використовуються при здійсненні процесів та операцій.

2.5. Підстави для розробки нових та/або внесення змін до діючих адміністративних регламентів:

1) прийняття нових та/або внесення змін до діючих нормативно-правових актів законодавства, які змінюють порядок виконання функцій, процесів, операцій:

- у разі прийняття нових або внесення змін до діючих нормативно-правових актів, суб'єкти внутрішнього контролю, відповідно до наданих їм повноважень, протягом 30 робочих днів з дня набуття чинності таких нормативно-правових актів розробляють нові та/або вносять зміни до діючих адміністративних регламентів;

- у разі надходження до НМАПО імені П. Л. Шупика актів законодавства органів державної влади суб'єкти внутрішнього контролю, які згідно з резолюцією керівництва НМАПО імені П. Л. Шупика визначені відповідальними виконавцями вказаних документів, протягом 30 робочих днів з дня їх отримання розробляють нові та/або вносять зміни до діючих адміністративних регламентів;

2) затвердження у встановленому порядку Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів, що передбачає розробку нових та/або внесення змін до діючих адміністративних регламентів:

суб'єкти внутрішнього контролю до повноважень чії відноситься виконання заходів контролю, у терміни, визначені відповідним планом, розробляють нові та/або вносять зміни до діючих адміністративних регламентів;

3) запровадження нового або внесення змін до діючого прикладного програмного забезпечення, яке змінює порядок виконання функцій, процесів, операцій:

суб'єкти внутрішнього контролю, які є користувачами такого прикладного програмного забезпечення, протягом 10 робочих днів з дня його введення у промислову експлуатацію розробляють нові та/або вносять зміни до діючих адміністративних регламентів.

3. Визначення цілей

3.1. В межах законодавчо встановлених завдань та повноважень, суб'єкти внутрішнього контролю визначають:

- стратегічні цілі;
- операційні цілі.

3.2. Стратегічні цілі - це цілі, встановлені адміністративними регламентами, яких необхідно досягти за результатами реалізації відповідного процесу.

3.3. Операційні цілі - це цілі, які щорічно визначаються в Плані і з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів та формуються з урахуванням наступних принципів:

конкретності, який полягає у чіткому визначенні кінцевого результату реалізації операційної цілі;

вимірюваності, який полягає у визначенні операційних цілей, виходячи з можливості здійснення оцінки їх досягнення за кількісними та якісними показниками;

досяжності, який передбачає визначення операційних цілей в межах наявних ресурсів (людських, фінансових, матеріальних тощо);

реалістичності, який полягає у визначенні суб'єктами внутрішнього контролю лише тих операційних цілей, що знаходиться в межах їх повноважень та відповідальності;

визначеності у часі, який передбачає планування чітких термінів реалізації операційної цілі.

4. Управління ризиками

4.1. Управління ризиками - діяльність, пов'язана з визначенням (ідентифікацією) та оцінкою ризиків для найбільш раннього виявлення можливих порушень та недоліків, неефективного використання ресурсів під час виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів та операцій.

Ефективне управління ризиками передбачає:

здійснення аналізу діяльності (ідентифікованих процесів) НМАПО імені П. Л. Шупика, спрямованого на виявлення та оцінку ризиків;

збір, систематизацію та аналіз інформації щодо проведеної суб'єктами внутрішнього контролю ідентифікації та оцінки ризиків;

розроблення суб'єктами внутрішнього контролю пропозицій до проекту Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів.

4.2. Ідентифікація ризиків - діяльність суб'єктів внутрішнього контролю з визначення та опису ймовірних подій, які негативно впливатимуть на їх здатність виконувати відповідні процеси.

Ризики класифікуються за категоріями та видами.

За категоріями ризики поділяються на:

- зовнішні - це потенційні події, які є зовнішніми по відношенню до НМАПО імені П. Л. Шупика та ймовірність виникнення яких не пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних процесів, операцій;

- внутрішні - це потенційні події, ймовірність виникнення яких безпосередньо пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних процесів, операцій.

В розрізі категорій ризики поділяються на види, а саме:

до зовнішніх ризиків належать: законодавчі (нормативно-правові) ризики;

до внутрішніх ризиків належать: законодавчі (організаційно-розпорядчі) ризики, операційно-технологічні ризики, програмно-технічні ризики, кадрові ризики та фінансово-господарські ризики.

Законодавчі ризики - це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із відсутністю, суперечністю або нечіткою регламентацією виконання операції у відповідних нормативно-правових та організаційно-правових актах, законодавчими змінами тощо.

Операційно-технологічні ризики - це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із порушенням визначеного порядку виконання операції, зокрема термінів та формату подання документів, розподілу повноважень з виконання операції тощо.

Програмно-технічні ризики - це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із відсутністю прикладного програмного забезпечення або змін до нього відповідно до діючої нормативно-правової бази, неналежною роботою або відсутністю необхідних технічних засобів тощо.

Кадрові ризики - це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана з неналежною професійною підготовкою працівників НМАПО імені П. Л. Шупика, неналежного виконання ними посадових інструкцій тощо.

Фінансово-господарські ризики - це ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із фінансово-господарським станом НМАПО імені П. Л. Шупика, зокрема, неналежним ресурсним, матеріальним забезпеченням тощо.

4.3. Оцінка ризиків - визначення ступеню ризиків на основі експертних висновків суб'єктів внутрішнього контролю за критеріями ймовірності виникнення ризиків та їх впливу на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю досягати визначених стратегічних цілей.

За ймовірністю виникнення ризики оцінюються за критеріями:

- низької ймовірності виникнення. Це ризики, виникнення яких може відбутися у виняткових випадках;
- середньої ймовірності виникнення. Це ризики, які можуть виникнути рідко, але випадки виникнення вже були;
- високої ймовірності виникнення. Це ризики, по яких існує велика ймовірність їх виникнення.

За впливом ризиків на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю досягати визначених стратегічних цілей, ризики оцінюються за критеріями:

- низького рівня впливу. Це ризики, вплив яких є мінімальний та/або невеликої тяжкості на досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей;
- середнього рівня впливу. Це ризики, вплив яких є середньої тяжкості на досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей;
- високого рівня впливу. Це ризики, вплив яких є тяжким та/або особливо тяжким на досягнення суб'єктами внутрішнього контролю визначених цілей.

Оцінка ризиків за критеріями ймовірності виникнення ризику впливом ризиків на спроможність суб'єктів внутрішнього контролю досягати визначених стратегічних цілей здійснюється відповідно до Матриці оцінки ризиків, форма якої наведена у додатку 3 до цієї Інструкції.

4.4. Процес управління ризиками має вертикальну структуру та здійснюється з урахуванням наступного розподілу ризиків між суб'єктами внутрішнього контролю:

- ризик, який оцінено в числових значеннях 1 і 2 потребує прийняття рішень та/або вжиття заходів контролю на рівні суб'єктів внутрішнього контролю III рівня;

ризик, який оцінено в числових значеннях 3 і 4, потребує прийняття рішень та/або вжиття заходів контролю на рівні суб'єктів внутрішнього контролю I і II рівня;

ризик, який оцінено в числових значеннях 6 і 9, потребує прийняття рішень та/або вжиття заходів контролю виключно на рівні суб'єктів внутрішнього контролю I рівня.

4.5. З урахуванням вимог пунктів 4.2 – 4.4 розділу 4 цієї Інструкції, суб'єкти внутрішнього контролю відповідно до їх повноважень та відповідальності:

визначають перелік ризиків та класифікують кожен ризик у розрізі категорії та виду ризику;

здійснюють оцінку ризиків за критеріями ймовірності виникнення ризику і впливу його на спроможність суб'єкту внутрішнього контролю досягати визначених стратегічних цілей.

4.6. Суб'єкти внутрішнього контролю III рівня щорічно надають Інформацію з ідентифікації та оцінки ризиків за формою, наведеною у додатку 3 цієї Інструкції, та пропозиції до проекту Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів суб'єктам внутрішнього контролю II рівня.

Суб'єкти внутрішнього контролю II рівня здійснюють узагальнення і аналіз отриманої інформації і разом з власною інформацією з ідентифікації та оцінки ризиків за формою, наведеною у додатку 3 цієї Інструкції, та пропозиціями до проекту Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів щорічно до 01 жовтня надають до відділу моніторингу якості діяльності НМАПО імені П. Л. Шупика.

Суб'єкти внутрішнього контролю I рівня надають Інформацію з ідентифікації та оцінки ризиків за формою, наведеною у додатку 3 цієї Інструкції, та пропозиції до проекту Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів щорічно до 25 жовтня до відділу моніторингу якості діяльності НМАПО імені П. Л. Шупика.

Відділу моніторингу якості діяльності НМАПО імені П. Л. Шупика здійснює узагальнення та аналіз отриманої інформації від суб'єктів внутрішнього контролю з ідентифікації та оцінки ризиків за формою, наведеною у додатку 3 цієї Інструкції, готує до 25 листопада проект Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів та подає на розгляд суб'єктам внутрішнього контролю I рівня та Координаційної ради з якості НМАПО імені П. Л. Шупика.

Суб'єкти внутрішнього контролю I рівня та Координаційна рада з якості НМАПО імені П. Л. Шупика розглядають надані матеріали, за необхідності надає власну оцінку наданим ризикам відповідно до Додатку 3 цієї інструкції, вносить пропозиції до проекту Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів та рекомендує вченій раді НМАПО імені П. Л. Шупика до затвердження у грудні поточного року.

5. Заходи контролю та моніторингу

5.1. Заходи контролю - це сукупність запроваджених в НМАПО імені

П. Л. Шупика управлінських дій, які здійснюються суб'єктами внутрішнього контролю для впливу на ризики та досягнення визначених операційних цілей.

5.2. Заходи моніторингу - це діяльність, що здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю з оцінки якості функціонування та відстеження результатів впровадження заходів контролю.

5.3. Заходи контролю та моніторингу визначаються у Плані з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів, затвердженому вченою радою НМАПО імені П. Л. Шупика у грудні поточного року на наступний рік.

5.4. Виконання Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю в межах їх повноважень та відповідальності.

5.5. Аналіз результатів виконання Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів здійснюється щоквартально відділом моніторингу якості діяльності НМАПО імені П. Л. Шупика на підставі інформації від суб'єктів внутрішнього контролю, яка подається за формою, наведеної в Додатку 4 даної Інструкції, до 25 числа останнього місяця поточного кварталу. Результати аналізу надаються до розгляду ректору НМАПО імені П. Л. Шупика та Координаційній раді з якості НМАПО імені П. Л. Шупика.

6. Інформація та комунікація

6.1. Інформаційний та комунікаційний обмін - це система збору, документування, передачі інформації та користування нею, організовується для надання керівництву НМАПО імені П. Л. Шупика інформації, необхідної для прийняття відповідних управлінських рішень з удосконалення внутрішнього контролю.

6.2. Інформування про удосконалення внутрішнього контролю у НМАПО імені П. Л. Шупика, в межах їх відповідальності та підзвітності, здійснюється відповідними суб'єктами за результатами:

- проведеної суб'єктами внутрішнього контролю ідентифікації та оцінки ризиків у порядку та терміни, встановлені пунктом 4.6 розділу 4 цієї Інструкції;
- оцінки проміжних і заключного етапів виконання Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів у порядку та терміни, встановлені пунктами 4.6 розділу 4 та 5.5 р. 5 цієї Інструкції;
- моніторингу виконання обов'язкових вимог, наданих зовнішніми контролюючими органами за результатами проведених контрольних заходів;
- відстеження впровадження рекомендацій, наданих за результатами проведених внутрішніх аудитів групою внутрішніх аудиторів системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НМАПО імені П. Л. Шупика у порядку та терміни, встановлені планом проведення внутрішніх аудитів у НМАПО імені П. Л. Шупика.

6.3. Інформаційний та комунікаційний обмін між суб'єктами внутрішнього контролю здійснюється з використанням автоматизованої системи Intranet, що функціонує у НМАПО імені П. Л. Шупика.

7. Заключні положення

7.1. Ця Інструкція затверджується вченою радою НМАПО імені П. Л. Шупика і вводиться в дію наказом ректора НМАПО імені П. Л. Шупика.

7.2. Зміни та доповнення до цієї Інструкції вносяться шляхом затвердження Інструкції в новій редакції.

7.3. Після затвердження Інструкції в новій редакції попередня Інструкція втрачає юридичну силу.